

Opinie

Wilt u reageren?
Hebt u een voorstel voor Opinie?
Mail dan naar opinie@tijd.be

Nicolas Bouteca Met of zonder N-VA, that is the question

Als de sp.a, CD&V en Open VLD aangeven met de N-VA te willen besturen, is de kans groot dat de PS niet volgt. Dan dreigt het voor hen weinig appetijtelijke vooruitzicht van verkiezingen. Die ultieme troefkaart van de PS maakt net dat paars-groen niet begraven is.

‘Met of zonder de N-VA, that is the question.’ Het zou het begin van een zwartgallig politiek toneelstuk kunnen zijn, maar het is bittere realiteit. Al een jaar heeft die vraag de federale regeringsvorming in een houdgreep. De eeuwige twijelaar Hamlet kan een puntje zuigen aan het getalm van het voorbijje jaar in de Wetstraat, maar misschien is tijdens de lockdown wat besluitvaardigheid in de politieke geesten geslopen.

De vraag of een regering met de N-VA moet worden gevormd is vooral gericht aan de Vlaamse traditionele partijen sp.a, CD&V en Open VLD. Met respectievelijk Conner Rousseau, Joachim Coens en Eg-

bert Lachaert hebben ze alle drie een nieuwe voorzitter die de indruk geeft op een andere manier aan politiek te willen doen, met meer aandacht voor het algemeen dan het partijbelang. Alle drie geven ze aan dat ze bij de formatie willen vertrekken van de inhoud. Dat klinkt chique, maar is op-nieuw het uitstel van dezelfde Shakespea-riaanse vraag. Om de stap van informeren naar formeren te zetten, moet men ze toch ooit beantwoorden.

Enig scepticisme over die nieuwe stijl van politiek bedrijven is gerechtvaardigd. De afgelopen jaren toonden aan dat het voor politici niet eenvoudig is zonder electorale begeerte in het leven te staan. Dat geldt wellicht des te meer voor ‘jonge hon-den’ die net door hun achterban zijn aangewezen om hun partij uit het moeras te trekken. De nieuwe voorzitters willen ongetwijfeld aantonen dat ze tot iets in staat zijn dat hun voorgangers niet konden: verkiezingen winnen. Compromisvorming wordt er in zo’n context niet makkelijker op.

Dat de drie traditionele partijen volgens een peiling van De Standaard en VRT NWS samen met Groen een clubje van ‘elfpro-centers’ vormen, maakt het nog moeilijker om het hoofd koel te houden. Lilliputterpartijen die vrezen voor de symbolische grens van 10 procent moeten met de blik op overleven een regering vormen. Er zijn makkelijker omstandigheden.

Met het mes tussen de tanden moeten ze aantonen dat hun deelname aan het beleid het verschil maakt. Dat kan het best

Lilliputterpartijen die vrezen voor de grens van 10 procent moeten met de blik op overleven een regering vormen. Er zijn gemakkelijker omstandigheden.

met symbooldossiers die de partij het nodige profiel geven. CD&V wil wellicht ethische afspraken maken. Iets waar Open VLD moeilijk mee kan leven. De Vlaamse liberalen willen natuurlijk extra belastingen vermijden. Dat is dan weer moeilijk te verkopen aan de sp.a, die zeker in deze coronatijden blijft dromen van meer belastingen voor grote vermogens. Alleen al tus-sen de drie traditionele Vlaamse partijen is het dus moeilijk zoeken naar een werkbaar compromis. Laat staan dat daar dan nog de N-VA met een staatshervorming of Groen met een kernuitstap aan wordt toe-gevoegd. En dan zwijgen we nog over de Franstalige kant.

Dat de drie traditionele partijen op 11 procent staan, kan betekenen dat ze hun vel duur willen verkopen. Tegelijk kan het ook het besef aanscherpen dat verkiezingen voor hen zeer ongelegen komen. De drie nieuwe voorzitters hebben de komende jaren nodig om het tij voor hun partij te keren.

Conner Rousseau staat er misschien het beste voor. Zijn persoonlijke succes lijkt evenwel maar weinig nettowinst op te leveren voor de sp.a. Concurrent Groen mag dan misschien wat minder fit voor de dag komen, maar de zichtbaarheid van de PV-DA is exponentieel gestegen.

Crombez

Egbert Lachaert is nog lang niet klaar voor een stembusslag. Hij kreeg dan wel een duidelijk mandaat van zijn leden om Open VLD in handen te nemen, in de Dorpstraat

is hij nog een grote onbekende. Hij moet oppassen dat hij niet de John Crombez van Open VLD wordt: een techniker die populair is bij de eigen basis, maar onbemind blijft bij de buitenwacht.

Ook CD&V-voorzitter Joachim Coens kan nu niet naar verkiezingen. Aan de rechterzijde hebben al veel kiezers de lek-kende CD&V-tanker verlaten, maar uit de peiling van afgelopen weekend werd duidelijk dat ook de linkerflank stevig water begint te maken. Daarmee glipt uit de partijbasis ook een beetje de fierheid en de overtuiging weg die nodig is om tijdens de campagne als een oorlogsmachine de boodschap te verkondigen.

Verkiezingen liggen voor de traditionele partijen dus zeker niet voor de hand. Als ze aangeven dat ze met de N-VA willen besturen, moeten ze hopen dat de PS volgt. Zoniet, en dat is heel waarschijnlijk, dreigen verkiezingen. Met die ultieme troef-kaart zit de PS aan de onderhandelings-tafel. En net daarom maakt een paars-groene constructie zeker nog een goeie kans. In verkiezingen lijkt voor de traditionele partijen geen enkele winst te zitten, in regeren heel misschien.

Nicolas Bouteca
Politicooloog UGent

Aan de rechterzijde hebben al heel wat kiezers de lekkende CD&V-tanker verlaten, maar ook de linkerflank begint stevig water te maken.

De opinie van Zak

Ivan Van de Cloot Van defensief naar offensief coronabeleid schakelen is het moeilijkst

De kunst voor een offensiever coronabeleid is - zoals in de bankencrisis - het geweer tijdig van schouder te veranderen. Eerst komt de visie op een wereld na corona, dan het doorhakken van knopen.

Er leven nog altijd mensen die de Spaanse griep van 1918 hebben meegemaakt en nog veel meer die de Aziatische griep van 1958 overleefden. Vele anderen hebben de verhalen daarover gehoord van hun ouders en grootouders. Scholen, fabrieken, het openbaar vervoer en kantoren sloten en er was enorm veel solidariteit.

Ook nu zien we veel verantwoordelijkheidszin en solidariteit. Dat krijgt helaas niet altijd evenveel aandacht als de onverantwoordelijkheid van een kleine minderheid. De menselijke natuur is minder veranderlijk dan beleid. We moeten veel le-ring trekken uit hoe landen in deze crisis verschillend reageren. Itinera focust als denktank vooral op het belang van beleidskwaliteit. Ook daar biedt deze crisis veel lessen.

Het coronavirus is niet verantwoorde-lijk voor al wat in ons land misloopt, maar het bracht wel al snel de dysfuncties aan het licht. Met een overheidsbeslag van ruim 52 procent van het bruto binnen-lands product is België al enkele keren door het ijs gezakt voor iets wat tot de kermtaken van de overheid behoort. Volksgezondheid en epidemiebestrijding zijn zowat het dichtst dat je bij het hart van die kermtaken komt. We gingen geregeld uit de bocht, zoals met de bestellingen van

mondmaskers, de snelheid van handelen voor het opschalen van testcapaciteit en het snel operationeel maken van het op-sparen van contacten van besmette perso-nen.

De verschillen tussen landen blijken nauw samen te hangen met hun verschil-len in goed bestuur. Die analyse maken is minder populair dan allerlei grote utopie-en en dystopieën voor te spiegelen. Dat het maatschappelijk debat over de lessen van deze crisis zich op gang trekt, is gezond. Al is er wel het risico dat sommigen de angst onder de bevolking proberen uit te buiten.

Gelegenheidsbelastingen

Een ander opvallend punt is dat sommigen de idee koesteren dat de beperktheid van de middelen geen rol meer speelt. Dat klopt uiteraard niet. Wel kunnen de gevol-gen van zo'n unieke, zware schok geabsor-beerd worden in een eenmalige verhoging van de schuld, die dan als instrument werkt om de schade uit te smeren over meerdere generaties. Vooral dat we ons voor de coronaschok al zo'n hoge schuld permitteerden, getuigt van onze proble-matische bestuurs- en begrotingscultuur. Als we de schok kunnen uitvlakken met slim schuldbeheer, is het niet het moment voor avonturen met gelegenheidsbelastingen die velen uit hun duim beginnen te zuigen. Voor corona was er al nood aan een doordachte fiscale hervorming en die is er nog altijd.

Voor corona was er al nood aan een doordachte fiscale hervorming en die is er nog altijd.

Het structureel tekort dat er al was voor de coronacrisis en de kosten van de vergrij-zing vergen nog altijd ingrepen. Krediet-waardigheid blijft een groot goed voor een land. Verantwoordelijke politici beseffen dat een hoge schuld wel degelijk kan ont-sparen en problemen veroorzaken. Alleen al omdat er geen garantie bestaat dat de rente altijd lager dan de economische groei blijft.

Forfaitaire

De tijdelijke crisismaatregelen om het licht economisch niet te laten uitgaan, met li-quiditeitssteun en tijdelijke werkloosheid, konden in eerste instantie breed en weinig gedifferentieerd ingezet worden. Na enkele weken was er wel de tijd om die meer gericht te maken. Forfaitaire steunmaatregelen lijken sowieso hun tijd gehad te hebben. Andere landen baseren zich meer op de werkelijk geleden schade en ook onze overheid kan haar beleid het best zo bij-stellen.

Ons land is goed in het oprichten van comités van bestaande sectoren en groe-pen, die de overheid aanwijzen waar de noden zitten. De bankencrisis leerde al dat we redelijk goed optreden in de defensieve fase. Maar ook toen haperde het. Het ge-weer werd niet tijdig van schouder veran-derd om over te gaan naar een offensievere fase.

Enveloppes met geld verdelen door al-leen in de achteruitkijkspiegel te kijken loopt fout af. We hebben een visie op de wereld na corona nodig. Pas dan kan de politiek knopen beginnen door te hakken en keuzes maken om die wereld voor te bereiden.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom denktank Itinera

gespot

Het Financieele Dagblad De gasmarkt is in alle stilte in crisis

Het verwachte economische malheur, vooraf-gaand aan de coronacrisis, zwakte de vraag naar aardgas al af. Een zachte winter en geen conflict over de doorvoer van gas door Oekrai-ne waren andere factoren waardoor de gasopslagen tot de nok gevuld raakten en een ruim aanbod van aardgas op de internationale markten ontstond. Een prijsdaling, sinds januari, was het gevolg. Daar kwam de coronacrisis nog eens overheen. De perikelen over de asymmetrische vraaguital in de industrie speelden ook de gasvraag par-ten. De weken in lockdown gingen ook nog eens gepaard met veel zon en wind, waardoor ook geen soelaas kwam van de elektriciteitssector, met als gevolg een crisis op de internationale gasmarkt die zich in stilte voltrekt. Als de gasvraag niet aantrekt, zullen producenten moeten over-wegen de productie stop te zetten.

Coby van der Linde
Directeur Clingendael International Energy Programme